

RUTA DELS BOSCOS D'EN SERRALLONGA

Sant
Hilari
Sacalm

Sant Hilari Sacalm

LesGuilleriesKm0.cat

Sant Hilari Sacalm és la **capital de les Guilleries**, el km 0 d'un feréstec i -encara- poc conegut massís a tocar del Montseny. Un indret on la natura, els boscos i l'aigua ens regalen amb generositat innumbrables sensacions i experiències per gaudir del privilegiat entorn que ens envolta.

Les Guilleries és un lloc ideal per tots els amants de la natura que busquen refugis autèntics on poder connectar amb si mateixos i despertar tots els seus sentits. Un indret on s'hi poden viure estones de tot tipus, com per exemple gaudir de moments refrescants tot bevent l'aigua natural que brolla de les més de **100 fonts municipals**. També poden banyar-se en les aigües transparents d'algunes **rieres o gorgues** que hi ha amagades per l'entorn o, simplement, assegant-se, tancant els ulls i escoltant la força de l'aigua que cau d'algun salt tot aprofitant per deixar anar els pensaments, per uns moments.

Per tots aquells que volen sentir l'adrenalina poden **practicar diferents esports** d'alta intensitat com recorreguts per llargs camins, BTT i trail running, entre d'altres. Tanmateix, pels que busquen gaudir d'una experiència més calmada hi ha diverses rutes per poder fer passejant per camins agradables que permeten **descobrir la natura més pura** de Sant Hilari Sacalm.

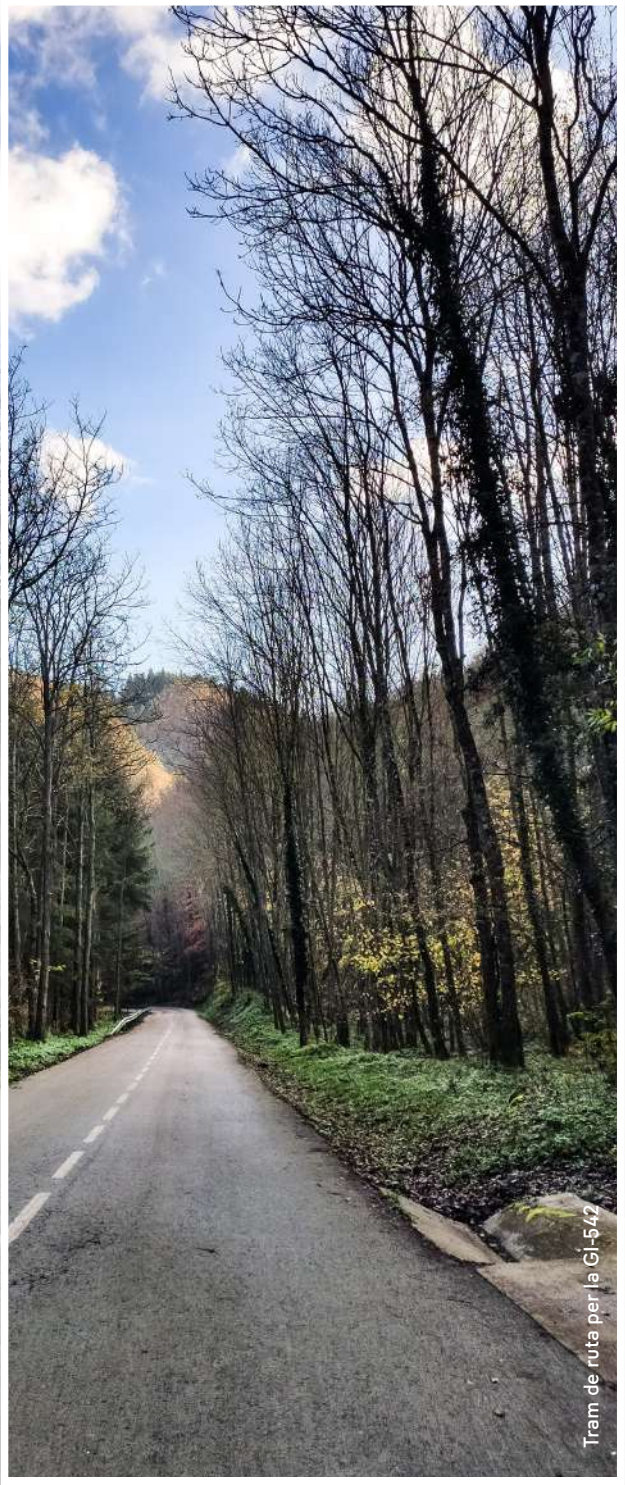
Altrament, si es busca el silenci només cal relaxar-se en alguns dels miradors del municipi i gaudir de les vistes panoràmiques que ens regalen els seus paisatges, tot escoltant el so dels ocells i la remor del vent passant entremig de les fulles dels arbres.

Així doncs, Sant Hilari és un **lloc privilegiat** on els amants de la natura poden **gaudir-la i sentir-la de mil maneres diferents**.

6	Informació general
8	Flora
13	Fauna
17	Fonts i torrents
18	Antic Balneari de la Font Picant
22	Recomanacions per anar a bosc

Tram de ruta per la GI-642

Información general

És un **itinerari circular** que ens permet conèixer diferents elements que formen part del patrimoni cultural del nostre territori. Bona part del recorregut passa per boscos frondosos i feréstecs.

Durant la primera meitat del recorregut seguirem el camí de baixada que passa pel costat de la Font de l'Andreu i la Font de l'Albert i que ens portarà fins arribar als **antics jardins del Balneari de la Font Picant** on trobarem un **pou de glaç**, i després la **Font de Sant Roc** situada a l'àrea de pícnic del mateix nom.

Al llarg del recorregut trobem un ventall ampli dels arbres i la **vegetació** més característica de les Guilleries. Passarem per boscos d'avets Douglas, faigs, boscos de ribera formats per àlbers, freixes, trèmols, oms, avellaners i algun que d'altre castanyer, així com rouredes i alzinars.

Simbologia

9,9 KM

332 M

2H 30M

Senyalització ruta

Aquesta ruta està senyalitzada de color blau amb les marques explicades a continuació:

- Continuació del camí
- Direcció incorrecta

A més, també hi ha uns indicadors petits de fusta al llarg de la ruta amb una marca de color blau que indiquen el camí a seguir.

Accedeix al wikiloc de la ruta i visualitza el recorregut, el desnivell, etc.

<https://es.wikiloc.com/rutas-senderismo/boscos-den-serrallonga-80475831>

Flora

La vegetació més típica d'aquesta zona és de bosc de ribera i també de bosc frondós format per faig, aulets i castanyers. Un bosc típic on antigament hi era molt present l'ofici de bosquerol, relacionat amb l'aprofitament forestal.

FAIG (*Fagus sylvatica*)

És un arbre de fulla caduca que pot arribar a créixer fins els 30 metres d'alçada. Les seves fulles i l'escorça destaquen per les seves **propietats medicinals**. Tradicionalment s'han utilitzat com a antisèptic, antidiarreic, cicatritzant i analgèsic, entre d'altres. Popularment s'utilitzava per tractar les gripes, els refredats, les bronquitis i les diarrees.

La seva **fusta** és molt apreciada en fusteria i torneria. El seu **fruit**, la faja, és comestible tot i que es recomana no consumir-ne una excessiva quantitat ja que pot causar intoxicacions. El seu gust és semblant al de l'avellana i es pot menjar cru o torrat amb sal.

CASTANYER (*Castanea sativa*)

És arbre de fulla caduca que pot arribar a créixer fins als 20 metres d'alçada. Les **seves fulles** es caracteritzen per ser grans, allargades i dentades. El seu **fruit** és la castanya, comestible i molt apreciada com aliment en aquesta zona.

Al llarg del recorregut trobarem bagues, perxes o **perxades de castanyer**. Es tracta de plantacions que es tallaven cada quinze o vint anys per tal d'obtenir-ne perxes per fer-ne

Flora

botes, majoritàriament per vi i licors. De les soques tallades, el castanyer torna a rebrotar. D'aquests rebrots, els que són més rectes i verticals, se'ls coneix com a "perxes". De la resta de rebrots, se'ls coneix com a "bagues".

En l'actualitat, una part de la **fusta** del castanyer s'utilitza per fer-ne tanques, bastons o mànecs. Antigament, no fa pas massa temps, havia existit l'ofici del "roder". Era un ofici de bosquerols que implicava treballar i viure al bosc una part de l'any, (des de Tots Sants fins a Sant Josep). Treballaven la fusta del castanyer entre altres i es va convertir en un ofici molt arrelat a les Guilleries.

FREIXE DE FULLA GRAN (*Fraxinus excelsior*)

És un arbre alt, robust, de **fulla caduca** i de capçada ampla i escorça grisenca. Pot arribar a fer de 10-12 metres d'alçada. Quan l'arbre és jove l'escorça és llisa, i a mesura que va creixent, és més rugosa i amb clivelles longitudinals.

Les fulles són utilitzades com a **farratge** pel bestiar, **laxants**, **medicines diürètiques i antireumàtiques**. Pel que fa a les flors, no tenen ni sèpals ni pètals ja que el freixe és hermafrodita o monoic. Les **flors** són primerenques i surten abans que les fulles en ramells curts i densos. Els seus **fruits** són les sàmares, que són planes, d'un verd groguenc, en forma de llengüeta i amb un ala terminal que facilita la disseminació. Aquest són visibles a l'hivern i

Freixe

Flora

solen caure a la primavera següent.

La seva **fusta** és coneguda per ser dura i elàstica, fet que permet que sigui un bon recurs per les torneries per a fer mobles, peces d'embarcacions, i fins i tot articles esportius.

BLADA (*Acer opalus*)

És un arbre poc alt amb brancatge dens i la capçada ampla. L'**escorça** és inicialment grisenca o rogenca i llisa, i posteriorment clivellada amb plaques grosses, de color bru fosc o groguenc.

La seva **fusta** és de bona qualitat, dura, compacta, resistent al fred i de color rosat o rogenç. S'utilitza a la torneria per fer formes de sabata, llançadores de telers i objectes de regal, fins i tot, diversos instruments musicals.

ARBOÇ (*Arbutus unedo*)

És un arbre de **mida mitjana**, ramificat des de la base i que sol arribar als 5 metres d'alçada. En terrenys secs i rocosos creix menys i té l'aparença d'un arbust. Té unes fulles simples, lleugerament serrades que poden arribar als 11 cm de llarg i fins a 4 cm d'ample.

És un arbre conegut pels seus **fruits vermellosos**, les cireres d'arboç o cireres de pastor que maduren a finals d'estiu i principis de la tardor. Se'n feien confitures i també es fermentava per fer-ne begudes alcohòliques i vinagre.

Flora

Té unes **flors blanques**, a vegades tenyides de verd o rosa, agrupades en ramells curts pènduls i amb una corol·la amb cinc pètals. Floreix a la tardor i a principis de l'hivern. L'arboç és molt característic a Catalunya degut a la seva abundància, en especial als alzinars i les suredes esclarissades i a les màquies.

La seva **fusta**, dura i compacta, se n'ha fet llenya i carbó, i és molt apreciada per la torneria i l'ebenisteria. De les seves fulles i l'escorça se n'han extret tanins per adobar les pells i astringents per combatre diarrees i la disenteria.

ALZINA I ALZINA SURERA (*Quercus ilex* i *Quercus suber*)

És un arbre molt comú i característic del **bosc mediterrani**. És de fulla perenne i pot arribar a fer de 5 a 25 metres d'alçada. El seu fruit és l'**aglà**, maduren a la tardor i cauen a terra tot convertint-se en aliment pels porcs senglars.

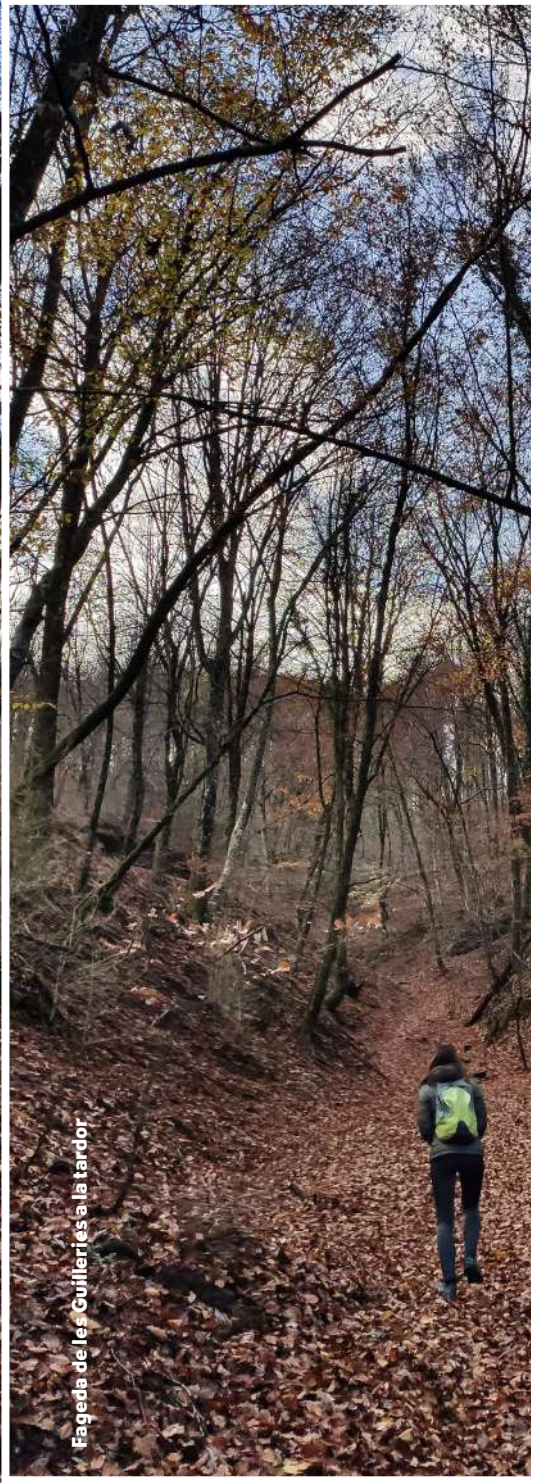
La **fusta** és compacta, dura, pesada i de color marró. La seva fusta era molt preuada per fer-ne **carbó vegetal** a través de l'antic ofici de carboner.

Popularment l'alzina sureda és també coneguda com a **aulet**. És un dels arbres més abundants del territori de les Guilleries.

Fageda de les Guilleries a la tardor

Fauna

La **fauna** de les Guilleries és molt diversa, en el cas d'aquest itinerari destaquen els mamífers, ocells i rèptils entre d'altres espècies.

CABIROL (*Capreolus capreolus*)

És el **cèrvid europeu** de mida més petita que es troba a Catalunya. Es caracteritza per la seva silueta esvelta i elegant, les seves potes fines i allargades, i les seves orelles. Arriba a fer poc més d'1 metre d'alçada. Les banyes són petites i poc ramificades. Creixen només en els mascles durant la primavera i els cauen durant l'hivern. És un **animal solitari** excepte les femelles amb cries (1 o 2) que a l'hivern poden fer petits grups. En època de zel, de juny a agost, les femelles i els mascles fan persecucions vistoses. Són actius tant de dia com de nit.

LIRÓ (*Glis glis*)

És un petit mamífer rosegador de pelatge grisenc que viu en boscos caducifolis com fagedes, rouredes humides i avellanoses. Fa niu en cavitats naturals com els forats dels arbres i s'alimenta dels fruits d'espècies com el faig, l'avellaner, el castanyer, el freixe, el bedoll i la noguera entre d'altres. Si troba forats a les roques, cavitats en murs de pedra seca, i fins i tot alguna edificació en ruïnes dins el seu territori, li proporcionen protecció i refugi durant la hibernació que pot durar de 6 a 8 mesos aproximadament.

PINÇÀ (*Fringilla coelebs*)

És un ocell d'uns 15 cm **molt comú** en espais muntanyencs humits. Migrador i hivernant. Té una doble franja blanca a les ales. El mascle té el front negre i el clatell blau pissarra. Les galtes, la gola i el pit de color rosats, i el ventre blanquinós. La femella, a més de les marques blanques, té les parts superiors de color bru olivaci i les inferiors més clares.

Cabirol

Pinçà

Fauna

GAIG (*Garrulus glandarius*)

És un ocell de la **família dels corbs** que viu en entorns forestals. Té un plomatge rosat i marronós, el carpó blanc visible quan alça el vol, i les plomes de les ales són de color blau i negre. Tot sovint en podem trobar al llarg del camí. La cua és de color negre i el bec de color fosc, curt i gruixut característic dels còrvids. És un ocell espantadís que alerta amb crits aspres i sorollosos a la resta d'habitants del bosc quan detecta algun perill o presència humana. Acostuma a menjar insectes, ous petits, larves, ratolins, cucs tot i que també li agraden els aglans que sol guardar entre els forats dels arbres.

MALLERENGA CARBONERA (*Parus major*)

És un **ocell comú** d'espais arbrats. Visita sovint menjadores i fa el niu en forats d'arbres, entre les roques i en caixes-niu. El niu està fet amb molsa, llana i plomes. La mallerenga es caracteritza per tenir el cap i el bec de color negre i les galtes blanques. El pit és groguenc amb una franja negra central vertical com una corbata. Les ales són fosques amb els marges blaus i amb una franja blanca transversal. Menja insectes, aranyes, llavors i fruits. És un **depredador de l'eruga de la processonària del pi**, i és per aquest motiu que també la podem trobar en boscos típicament mediterranis tot i que acostuma a viure en boscos de fulla caduca, camps de fruiters, parcs i jardins. És hàbil en posicions acrobàtiques cap per avall mentre picoteja.

Mallerenga carbonera

Fauna

GUILLA O GUINEU (*Vulpes vulpes*)

La guineu o guilla ha donat **nom al massís de les Guilleries** arrel de la gran abundància d'exemplars que antigament habitaven a l'entorn. Fa uns 80 cm de llarg i cua de 40 cm. Té les orelles punxegudes, cap triangular i el musell allargat. De cos esvelt, canvia el pelatge cada any, és de color marró rogenc, excepte la panxa i la punta de la cua de color blanc. És un mamífer carnívor que s'alimenta de conills, llebres, ratolins, rates, ocells, peixos, talps i insectes. També menja ous, fruits i restes d'aliments. Viuen en zones boscoses, en zones properes a pobles i ciutats, i es mouen al vespre i de nit. De dia s'amaga entre els arbustos o en els caus que escaven al terra. La guineu té un olfacte excel·lent, així com una bona oïda i bona vista.

SENGLAR (*Sus scrofa*)

El senglar és un animal **molt semblant al porc** amb un pelatge fosc i ullals grans. És l'avantpassat del porc domèstic i de fet tots dos pertanyen a la mateixa espècie. És un animal omnívor que furga i remena la terra constantment per trobar-hi aliment. Menja arrels, fruits com els glans, patates, remolatxes, cucs, insectes, ous i petits rèptils entre d'altres. En edat adulta es solen moure sols, però en època de cria va en grups de mare i cries. Les cries s'anomenen ratllades, llistons o raions degut a les ratlles longitudinals que tenen al cos i que perden després dels primers mesos de vida. Té per costum rebolcar-se al fang ja que el protegeix dels insectes. El senglar pràcticament no té glàndules sudoríparaes i els banys de fang li permet perdre calor corporal.

Porc senglar

Torrent de Can Manel Mort

Punts d'interès - Fonts i torrents

Aquesta ruta es caracteritza per passar per diferents indrets d'interès com boscos frondosos, torrents d'aigua, fonts, un salt d'aigua, i reviure capítols de la història de Sant Hilari Sacalm a través de l'Antic Balneari de la Font Picant i el pou de glaç.

FONTS

Al llarg del recorregut trobem diverses fonts d'aigua mineral i d'origen natural. En destaquen la **Font de l'Andreu**, **Font de l'Albert**, **Font de Sant Roc**, **Font de la Formiga**, **Font del Gavatx**, **Font del Vern** i **Font de les Clotas**.

Al costat de la Font de Sant Roc trobem l'àrea de pícnic amb taules i bancs. Aquesta font és la que ens queda més a prop de l'**Antic Balneari de la Font Picant**.

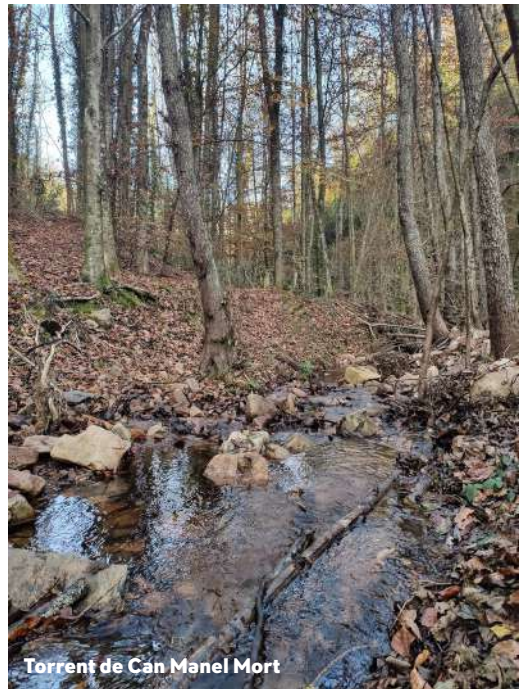
Tot fent camí cap a la Font de la Formiga i abans d'arribar-hi, trobem el **Torrent del Gavatx** i el **Salt de Sant Martí**.

TORRENTS

Al llarg del recorregut passem per mig de boscos frondosos i humits, i per diferents **torrents d'aigua**.

Font de l'Andreu

Torrent de Can Manel Mort

Punts d'interès - Antic Balneari de la Font Picant

En primer lloc trobem el **Torrent de Can Manel Mort** que passa molt a prop de l'antiga casa de Can Manel Mort on antigament es feia la bugaderia del Balneari de la Font Picant.

Quan deixem la **Font de Sant Roc** enrere, tot seguint el recorregut, trobem el Torrent de la Font Gavatx que ens acosta al Salt de Sant Martí, la Font del Gavatx, i a la Font del Vern.

ANTIC BALNEARI DE LA FONT PICANT

En el **punt més baix de la ruta**, en el de menys alçada, just quan arribem a tocar a la carretera GI-542, tenim la possibilitat d'acostar-nos en cinc minuts seguint la carretera asfaltada direcció sud, cap a l'Antic Balneari de la Font Picant.

Aquest Balneari va gaudir de fama i prestigi arreu d'Espanya a començaments del segle XX ja que era reconegut per les seves **fonts d'aigües mineromedicinales**. Amb el temps es va anar convertint en el centre d'estiueig del poble i en un lloc de trobada de la burgesia catalana.

Al segle XVIII el **Doctor Gravalosa** va descobrir les propietats de l'aigua de la Font Picant i en anys successius es va arribar a disposar d'un total de cinc fonts dins del mateix recinte.

Degut a la creixent demanda de les propietats mineromedicinales de les aigües de les diferents fonts del recinte, durant el segle XIX, es va edificar l'**Hotel Martín** que disposava de 250

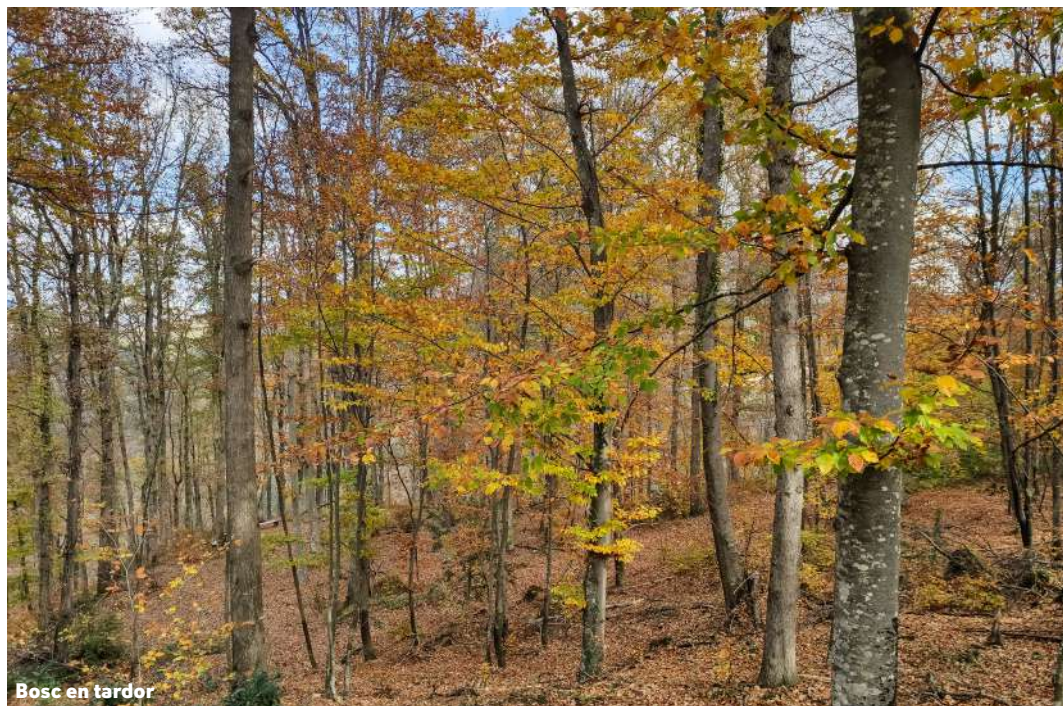
Antic Balneari de la Font Picant

Punts d'interès - Antic Balneari de la Font Picant

habitacions i diferents equipaments per donar servei a tots els seus client allotjats.

Durant la Guerra Civil, la Generalitat el va reconvertir en **hospital militar** i va deixar de funcionar com allotjament. En l'actualitat, el balneari segueix tancat però es pot visitar una part de l'edifici així com tastar les diferents aigües de les fonts. L'experiència és única i irrepètible.

Bosc en tardor

Pou de glaç de la Font Picant

Recomanacions per anar al bosc

Planifica bé l'excursió abans de sortir al bosc

Abans de sortir, tingues en compte l'estat del temps

Adequa el teu equipament (roba, calçat...) a l'activitat.

És recomanable portar una mica de menjar, aigua i un telèfon mòbil amb la bateria carregada.

Calcula bé el temps de l'activitat. Comptabilitza quant trigaràs a fer el camí, perquè no hakis de marxar quan es faci fosc.

En cas de necessitat, truca als equips d'emergències al 112

En cas que vegis alguna incidència al llarg de la ruta (arbres caiguts, senyals trencades, etc.) pots enviar les imatges i localitzacions al correu oficinaturisme@santhilari.cat o per whatsapp al telèfon 972 86 96 86.

En cas de portar un gos o un animal de companyia, és recomanable portar-lo lligat. Pots trobar bestiar pasturant a prop d'on passen les rutes.

I recordeu que a Sant Hilari Sacalm cuidem de la natura, si us plau:

No deixis ni llencis deixalles al bosc

No trenquis ni arrenquis vegetació

No encenguis foc si no és en espais habilitats.

*Del 15 de març al 15 d'octubre no es pot fer foc als terrenys forestals sense autorització.

Sant Hilari Sacalm

www.lesguillerieskm0.cat

Of. Turisme Can Rovira
972 86 96 86

+34 972 869 686

@lesguillerieskm0.cat

Turisme Sant Hilari Sacalm

@guillerieskm0

Ajuntament
de Sant Hilari Sacalm

Sant Hilari
Sacalm
LesGuilleriesKm0.cat

